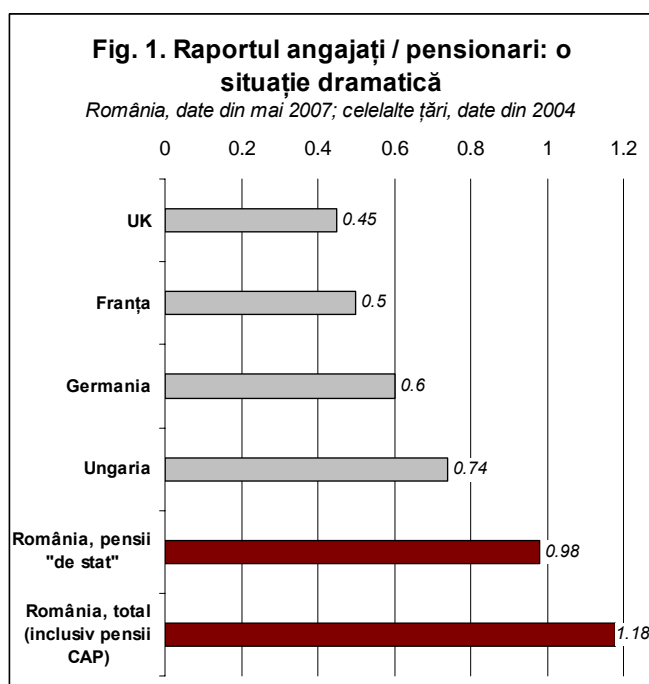

Problema pensiilor în România este mult mai gravă decât în restul Europei, pentru că de 17 ani este tratată cu o demagogie feroce în politica internă, arată **Suzana Dobre** și **Sorin Ioniță**

PENSIILE – UN CARITAS ASALTAT DE POLITICIENI

Transformarea chestiunii pensiilor în monedă de schimb în negocierile între partide amenință să ruineze definitiv nu doar sistemul de asigurări sociale ca atare, dar chiar fragila relansare economică la care asistăm de câțiva ani încoace. Propunerea PSD de majorare a pensiilor cu 50% în acest an e o aberație cu consecințe potențial dezastruoase, pentru pensionari în primul rând. Este nevoie de un consens responsabil putere-opoziție pentru a produce un plan sustenabil pentru un sector în care ticăie bomba cu ceas.

SAR urmărește cu îngrijorare turnura de un populism extrem pe care a căpătat-o zilele acestea negocierea politică între partidele românești, mai nou extinsă și în zona sensibilă a pensiilor. Concret, un proiect de lege inițiat de deputatul PSD Ioan Cindrea (Sibiu), amendează Legea 19/2000 (a sistemului public de pensii) în așa fel încât valoarea punctului de pensie să crească cu aproximativ 50% începând din acest an.

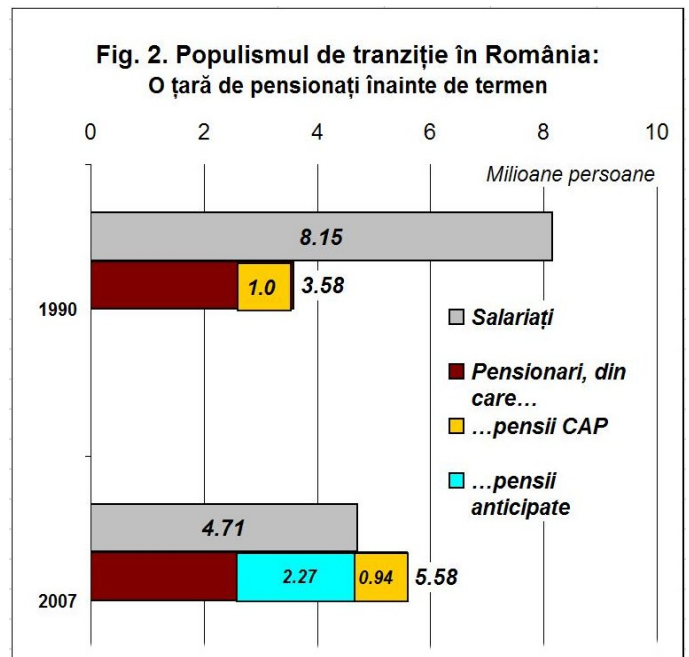

Cheltuielile suplimentare generate de această propunere, după calculul inițiatorului, ar urma să fie de 6.4 miliarde Ron, adică în jur de 30% din suma totală estimată a se încasa în 2007 la bugetul asigurărilor sociale.

Nu doar guvernul, dar chiar Comisia de Buget-Finanțe a Camerei, condusă de vicepreședintele PSD Mihai Tănăsescu, au dat în luna mai aviz negativ acestei propuneri cu totul neobișnuite. Dar în noul context politic apărut după referendumul pentru demiterea președintelui, se pare că social-democrații au ales să folosească solicitarea, evident imposibil de satisfăcut, ca instrument de șantaj la adresa actualului guvern slab, lipsit de o majoritate parlamentară.

Pentru a face mai limpede gravitatea situației în care se află sistemul românesc de pensii și iresponsabilitatea celor care vin cu propuneri fanteziste, SAR pornește de la câteva adevăruri simple:

- Contrar opiniei răspândite în rândul publicului larg, actualul sistem de pensii din România (tip *Pay-as-you-go*) **nu pune deoparte contribuțiile lunare ale salariaților de-a lungul vieții** pentru a le fi returnate la bătrânețe. Ar fi fost bine să fie așa, dar nu este. Dimpotrivă, tot ce se strânge de la salariați într-o lună se distribuie către pensionari în luna următoare. Nu există investiții sau "bani puși deoparte" într-un cont de economii.
- Ca atare, actualul sistem este asemănător cu **un joc piramidal** (tip Caritas) administrat de stat, care merge bine atâta timp cât contributorii sunt mai numeroși decât cei care retrag bani. Din momentul în care raportul se inversează, încep să apară probleme. Întregul sistem se bazează doar pe responsabilitatea politică a celor care decid criteriile de intrare pe lista de pensii.
- Fig. 1 arată că România se află într-o situație dramatică, chiar prin comparație cu state europene unde pensiile sunt considerate problemă socială prioritară: la noi **raportul pensionari / angajați** se apropie de rata fatidică de 1:1 (pe care chiar am depășit-o dacă socotim și pensiile

agricultorilor, care nu au contribuit niciodată în sistem).

- Cu 1:1 angajați / pensionari "de stat" și un procent al contribuțiilor CAS de aproximativ 30% din salariul total, orice copil de școală primară poate calcula **pensia medie ca fracție din salariul mediu**: tot în jur de 30%, firește. Ceea ce reprezintă o sumă dureros de mică, dar bani în plus în sistem n-au de unde să apară, iar contribuțiile nu mai pot urca, pentru că sunt deja printre cele mai mari din UE. Cel mult, se pot face încercări de a redistribui sărăcia între categoriile de pensionari. Dar orice politician care promite minuni, pe baza unui perpetuum mobile de producție proprie, este un demagog.
- S-a ajuns în această situație pentru că toate guvernele de după 1990 au practicat **politici agresive de pensionare anticipată**. Practic, prin diverse legi și măsuri punctuale s-a scăzut vârsta reală de pensionare mult sub 60 de ani, chiar și pentru bărbați, pentru a se evita creșterea șomajului. Ca atare, totalul forței de muncă a scăzut continuu (cel puțin, cea legală, care contribuie la fondul de pensii), pe când numărul celor asistați a crescut. Fig. 2 arată că aproape jumătate din actualii pensionari "de stat" au vechime incompletă de contribuție. Cu

alte cuvinte, guvernul i-a introdus peste rând în față la Caritas, deși nu îndepliniseră stagiul de contribuție.

- Vina principală pentru cedările continue din perioada tranziției o poartă desigur, guvernele succesive, care și-au cumpărat astfel pacea socială pe termen scurt cu prețul ruinării pensiilor pe termen lung, iar **PSD este partidul care, într-o formă sau alta, a guvernat cel mai mult timp în acest interval**. Măcar și pentru atâta lucru ar trebui să renunțe la strategia actuală de a-și consolida coerența internă prin ofensive nechibzuite asupra bugetelor publice. Nu este mai puțin adevărat că, pe de altă parte, salariații în chestiune și sindicatele au știut mai mereu ce se întâmplă. Ba chiar, în majoritatea cazurilor, au făcut presiuni pentru acceptarea pensionărilor anticipate.

Aceasta fiind situația, este clar că ne confruntăm cu o problemă gravă, structurală, care nu poate fi rezolvată prin paleative și pe termen scurt. Este nevoie de o regândire din temelii a sistemului de pensii, printr-un pachet coerent care să reconcilieze mai multe componente, actualmente în conflict:

- ajustarea nivelului contribuțiilor, promisiune politică a actualului guvern;
- mărirea pensiei medii, ca procent din salariul mediu (măsură care interesează pe social-democrați);
- menținerea echilibrelor macro și continuarea creșterii economice, lucru la care, declarativ, subscriu toate partidele.

agitarea organizațiilor de pensionari și crearea de așteptări nerealiste în categoria socială cea mai bătută de soartă în tranziție sunt nedemne de un partid social-democrat modern;

- Apreciază **onestitatea politică a actualilor membri ai Cabinetului** care, cu riscul de a deveni (și mai) impopulari, s-au opus unor asemenea idei deplasate, imposibil de pus în practică;
- Propune ca, sub medierea unor think-tankuri independente, partidele relevante (PNL, PD, PSD, UDMR) să înceapă **o serie de negocieri formale pe câteva domenii cruciale**, cum ar fi sistemul de pensii și cel de absorbție a fondurilor UE. Un asemenea moratoriu – să-i zicem **Acordul politic de la București** – între putere și opoziție ar fixa parametri mari ai acestor politici-cheie și le-ar feri de derapaje în lunga perioadă electorală care se prefigurează.

Suzana Dobre este director executiv SAR
Sorin Ioniță este director de cercetare SAR

Romanian Academic Society (SAR)
61 Eminescu, Bucharest 2
tel/fax (4021) 211 1477
office@sar.org.ro
www.sar.org.ro

ÎN CONCLUZIE, SAR:

- **Dezaproabă propunerile fragmentare și populiste**, precum cea a deputatului Cindrea, care, având în vedere situația actuală a sistemului public de pensii, aduc a sinucidere;
- **Cheamă PSD** să se poarte ca un partid responsabil în lupta politică; în fond, sistemul de pensii demolat prin propunerile de acum va trebui administrat inclusiv de PSD în viitor, după o eventuală revenire la guvernare; câștigurile electorale pe termen scurt nu compensează marile pierderi pe termen mediu și lung;